

LA PREGÀRIA EUCARÍSTICA

1. Introducció.

La pregària eucarística és el centre i el cim de tota la celebració, és una pregària d'acció de gràcies i de santificació. Cal, doncs, que aquest moment sigui conegut i viscut com a moment central.

La pregària eucarística té una estructura que convé conèixer i que anirem comentant breument aquí. Els passos principals són: 1. Prefaci. – 2. Aclamació (Sant...) – 3. Transició. – 4. Primera invocació a l'Esperit Sant ("Epiclesi"). – 5. Relat de la Cena. – 6. Aclamació. – 7- Memorial ("Anàmnese"). – 8. Ofrena i segona invocació a l'Esperit Sant. – 9. Intercessions. – 10. Doxologia.

Abans de la reforma del Concili Vaticà II sempre es resava la mateixa pregària eucarística, l'anomenada "Cànon Romà". En la primera edició del Missal actual, fruit del Concili, ja es proposaven 4 pregàries eucarístiques, la primera de les quals era el Cànon Romà. A la segona edició de l'esmentat missal trobem més pregàries eucarístiques: la cinquena, amb quatre variants (A-B-C-D-), dues de la Reconciliació, i tres per a la misses amb infants.

Tot i haver, doncs, 10 pregàries eucarístiques, hi ha qui té la sensació que aquesta part de la missa sempre és igual. Aquesta sensació pot tenir dues causes: 1^a, que el prevere que presideix, no les vagi variant, utilitzi sempre la mateixa; 2^a, que no s'estigui prou atent, i el fet de tenir una estructura semblant i algunes paraules sempre necessàriament les mateixes, hom cregui que no hi ha varietat.

La pregària eucarística demana un esforç gran d'atenció, de concentració, perquè cada fidel s'uneixi de debò, interiorment, a l'actitud d'acció de gràcies, petició i d'ofrena, que el prevere expressa en la seva pregària en veu alta i en nom de tots.

2. EL PREFACI

No és el "pròleg" de la pregària (com pel nom podria semblar), sinó que n'és l'esclat inicial dels motius d'acció de gràcies d'aquella celebració. Segons el temps litúrgic se centraran en un aspecte concret de la història salvadora o la presentaran en general.

El missal ofereix ara gran varietat de prefacis - més de 80 -, per diversificar els motius d'acció de gràcies. Tanmateix com que la majoria comencen amb les mateixes paraules ("és realment just i necessari...") i també hi acaben ("amb els àngels i amb els sants us cantem") hi ha qui pensa que el contingut central del Prefaci també és sempre el mateix.

Tota la pregària eucarística és una pregària presidencial. Això vol dir que la recita el qui presideix la celebració, com a representant de l'assemblea i també de Jesucrist que la convoca.

Perquè tothom s'hi pugui adherir espiritualment cal que qui la recita ho faci lentament, amb veu clara, donant-li tot el sentit i els qui l'escolten estiguin ben atents, unint-s'hi interiorment i quan calgui també amb les aclamacions.

Fixem-nos que tota la Pregària Eucarística va dirigida a Déu Pare. La dirigim al Pare amb Jesucrist i a través de Jesucrist (és Crist, cap de l'Església qui dirigeix aquesta pregària al Pare a la que ens unim la resta del cos místic de Crist: "tot el que demaneu al meu Pare en nom meu jo ho faré" Jn 14,13). També fem aquesta pregària moguts per l'Esperit Sant que inhabita en nosaltres i crida en els nostres cors "Abbà, Pare" (Gal 4,6). Finalment en aquesta pregària el Pare va vessant en nosaltres l'Esperit Sant. La Missa l'acte cristià que més ens santifica.

3. "Sant, Sant, Sant..."

Com deia l'apunt anterior, el Prefaci acaba més a menys amb aquestes paraules "*amb els àngels i amb els sants us cantem tot dient...*" Aquestes paraules ens fan adonar del que amb senzillesa diu la primera de les Pregàries Eucarístiques per a les misses amb infants: "*Senyor, no som sols a cantar la vostra*

lloança. Per tota la terra, el vostre poble us dona glòria... I dalt al cel la Verge Maria, Mare de Déu, els apòstols i tots els sants us canten per sempre”

En altres moments de la pregària eucarística apareixerà aquesta unitat de l'Església de la terra amb la del cel. Per això és molt adient que el cant d'aquest moment sigui el que el profeta Isaïes diu que sentí: “Vaig veure el Senyor assegut en un tron molt elevat. Els plecs del seu mantell omplien el santuari. Uns serafins l'assistien. Cadascun tenia sis ales; dues per a cobrir-se la cara, dues per a cobrir-se els peus i dues per a volar. Cridaven l'un a l'altre: Sant, sant, sant és el Senyor de l'univers, tota la terra és plena de la seva glòria” (Isaïes 6, 1-3). Aquest text surt en altres indrets de la Sagrada Escripura, com a l'Apocalipsi 4,8.

A l'himne del profeta Isaïes afegim unes paraules que els evangelis posen en llavis de la multitud el diumenge de Rams: “Beneït el qui ve en nom del Senyor. Hosanna dalt del cel”. Es troba a Mateu 21, 7 i és una exclamació treta del salm 117(118) 26.

La llengua hebrea no té l'adjectiu superlatiu. No pot dir “El Santíssim” “El més sant de tots”. Aconsegueix aquest efecte repetint la paraula tres vegades. Per l'origen bíblic d'aquest cant no és adient canviar-lo per un altre. No cal dir que en ser un cant de lloança i acció de gràcies s'ha de cantar amb entusiasme.

4. Transició.

Després d'haver parlat del *Prefaci* i del *Sant, Sant, Sant*, a partir d'ara els noms emprats per explicar les diferents parts de la Pregària Eucarística no acostumen a ser tan coneguts.

Anomenem *Transició* a la pregària que va des del cant del Sant fins a la invocació de l'Esperit que ve a continuació.

La *Transició* més curta és la que trobem a la pregària eucarística II: “sou realment Sant, Senyor, font de tota santedat”. La més llarg es troba a la pregària eucarística IV que esdevé un llarg record de l'obra redemptora. Per altra banda, la pregària eucarística I segueix un esquema diferent del que expliquem aquí.

Si ens entretenim més a explicar la Pregària Eucarística és per un doble motiu: per la seva importància i perquè no es gaire coneguda. Aquest desconeixement pot ajudar a que es trobi llarga, avorrida i rutinària.

5. Primera invocació a l'Esperit Sant

Aquesta part de la Pregària Eucarística també es coneix amb el nom d'”Epiclesi”, paraula grega que vol dir “criidar sobre...”. Cridem l'Esperit Sant (o la “potència de la benedicció” de Déu, com diu la primera pregària eucarística) perquè les ofrenes presentades s'omplin de la força divina i esdevinguin el cos i la sang de Jesucrist.

Aquesta invocació es fa amb les mans esteses sobre la patena i el calze. El mateix gest amb què es fa la benedicció solemne i amb que el bisbe fa la pregària demanant l'Esperit en el ritual del sagrament de la Confirmació i de l'Orde. Gest que ja feien els apòstols, com podem veure, per exemple, a Fets dels Apòstols 6, 6.

En aquest moment el missal ens demana que ens agenollem ja que és la postura corporal que més ens ajuda com a tenir una actitud d'adoració a Déu que es farà corporalment present en el pa i en el vi transformats en el cos i en la sang de Crist.

Es parla d'una *primera* invocació a l'Esperit Sant perquè després de la Consagració n'hi ha un altra, com ja explicarem.

6. Relat de la Cena. (La Consagració)

La fe cristiana se centra en un esdeveniment: la mort i la resurrecció de Jesucrist. També la pregària fonamental cristiana se centra en el relat d'un esdeveniment; relat que és memorial, presència i no només record llunyà. Reproduint les paraules de Jesús, es renova la seva presència entre nosaltres, Ell és realment enmig nostre sota les espècies del pa i del vi. Per això es parla de presència real.

Les paraules de Jesucrist evoquen la passió que Ell va sofrir: Cos partit, Sang vessada. El fet mateix que el Cos i la Sang siguin presentats separadament és un signe de mort

És el moment central de la pregària eucarística, però no és un moment separat dels altres. Després de dir les paraules de Jesús sobre el pa, el prevere el mostra, esdevingut ja el Cos de Crist. És un moment d'adoració. Quan se celebrava la missa d'esquena al poble, el prevere aixecava el Pa perquè el pogués veure tothom. Actualment aquesta elevació no és necessària, és suficient mostrar la patena uns breus moments.

El prevere un cop feta la consagració s'agenolla davant del Cos i de la Sang de Crist i l'adora. Crist ressuscitat està corporalment present enmig del seu poble.

7. Aclamació

Després del relat de la Cena del Senyor l'assemblea fa una aclamació que recorda en aquest moment el misteri de mort i resurrecció que estem celebrant en l'Eucaristia.

El Missal ofereix tres aclamacions diferents. Fora bo conèixer-les i utilitzar-les totes tres. A la nostra parròquia, habitualment fem la primera "Anunciem la vostra mort, confessem...", tret dels temps de Quaresma i Pasqua que fem la tercera: "Salvador del món..." que remarca més l'efecte de la mort i resurrecció de Jesucrist. La segona aclamació és molt semblant a la primera.

Sempre és desitjable que aquesta aclamació sigui cantada

8. Memorial

En la mateixa línia de l'aclamació del poble de després de la Consagració, recordem el sentit del que estem celebrant: fem memòria (en grec "anàmnesi") de la mort i resurrecció de Jesucrist, tot esperant el retorn del Senyor. Fem memòria de la Pasqua de Jesús que és penyora de la Pasqua definitiva. Tanmateix l'esment de la Pasqua definitiva només el trobem en algunes pregàries eucarístiques. Si primer som tots els qui expressem aquest misteri de la fe amb la nostra aclamació, després ho fa el prevere o bisbe que presideix l'Eucaristia, en forma de pregària adreçada a Déu Pare.

"Feu això que és el meu memorial", va dir Jesús a l'Últim Sopar (Lluc 22, 19). Quan celebrem l'Eucaristia, doncs, complim un dels manaments de Jesús. L'Eucaristia no és un invent posterior de l'Església, ens diu Sant Pau: «La tradició que jo he rebut i que us he transmès a vosaltres ve del Senyor. Jesús, el Senyor, la nit que havia de ser entregat, prengué el pa, digué l'acció de gràcies, el partí i digué: "Això és el meu cos, ofert per vosaltres"» (1Co 11,23-24). Hi ha qui es gloria de ser un cristià de cap a peus, i a la vegada rebutja participar en l'Eucaristia, se li pot dir que per ser cristià del tot, cal seguir tot l'ensenyament del Senyor, també aquest de fer el seu memorial. El papa Joan Pau II va titular la seva última encíclica "l'Església viu de l'Eucaristia". Dir que l'Església viu de l'Eucaristia equival a dir que l'Església mor sense l'Eucaristia, igualment podem dir de cadascun dels cristians.

9. Ofrena i segona invocació a l'Esperit.

Després d'haver proclamat el misteri de la fe, que és el misteri de la mort i resurrecció de Crist, presentem al Pare aquest misteri que és l'únic sacrifici que ha realitzat plenament la unió entre Déu i els homes, l'únic sacrifici que ha aconseguit definitivament el que els antics sacrificis no podien realitzar. Ho diu bellament la tercera pregària eucarística: "*mireu l'ofrena de la vostra Església: reconeixeu-hi la víctima que ens ha reconciliat amb Vos...*"

Seguidament tornem a invocar l'Esperit Sant perquè l'obra realitzada en Jesucrist continuï en els qui en celebrem el memorial, i realitzem també, com a comunitat de creients, comunitat unida en la fe i l'amor, allò que Jesucrist va realitzar. "*Que Ell (L'Esperit Sant) faci de nosaltres una ofrena eterna...*" diu la mateixa pregària eucarística.

Tanmateix aquest conjunt d'ofrena i invocació a l'Esperit s'expressen de diversa manera, alguna més explícita que altra, segons les diferents pregàries eucarístiques.

La nostra actitud, que més endavant encara es farà més explícita, ha de ser d'oferir a Déu Pare el millor que tenim entre nosaltres: el Cos i la Sang de Crist, i amb ell oferir-nos nosaltres mateixos, perquè aquest és l'autèntic culte espiritual, tal com ensenya Sant Pau a Romans 12, 1.

10. Intercessions.

La pregària eucarística, que és Acció de Gràcies i Memorial de l'obra salvadora de Déu, no oblida que la salvació definitiva no ha arribat encara i que estem en camí. Per això recordem les necessitats de l'Església i del món. No les recordem d'una manera tan específica com a la Pregària dels Fidels, sinó d'una manera més general. És el moment d'anomenar el Sant Pare, bisbe de Roma, que vetlla per la unitat de totes les esglésies locals, i el bisbe de la nostra diòcesi. A la vegada que preguem per ells, expressem que celebrem l'Eucaristia en comunió amb ells.

Però no només ens sentim en comunió amb l'Església que pelegrina a la terra, sinó també en la del cel i per això anomenem Santa Maria, i altres sants. A més dels sants que cita cada pregària eucarística, és costum anomenar el sant del dia i el del patró de la parròquia.

També volem intercedir per aquells que ens han precedit en aquest camí cap al Pare. Sempre que celebrem l'Eucaristia preguem per tots els fidels difunts. Quan algú demana que es pregui per un familiar o amic difunt i es digui el seu nom està expressant la seva fe en l'eficàcia de la pregària feta comunitàriament, en la força d'intercessió que té l'Església reunida al voltant de Jesucrist

11. Doxologia.

Rep aquest nom l'aclamació a la Santíssima Trinitat amb la qual acaba la Pregària Eucarística. El gest del qui presideix d'alçar la patena i el calze, gest semblant al de la presentació de les ofrenes, expressa la gran ofrena de la Missa. Oferim a Déu Pare, el millor que tenim entre nosaltres, el Cos i la Sang de Crist, que ens ha estat donat a través del seu Esperit. I amb Jesucrist també ens oferim nosaltres.

L'Assemblea expressa la seva adhesió a tota la Pregària Eucarística amb l'Amén. Queda molt més solemne si aquesta Doxologia es canta. Per això s'aconsella de fer-ho els diumenges, les festes i les solemnitats.

